

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 26. marca 2015 ☀ Leto XXV, št. 13

Pavlovi plaketi za porabski učiteljici

15. marca 1848 so se v (takrat še ločenih predelih prestolnice) Budimu in Pešti odvijali prevrtni dogodki, ki so čez nekaj časa pripeljali do nastanka prve neodvisne madžarske vlade in osamosvojitve države izpod habsburškega jarma. Vojna za svobodo je nato trajala še več kot leto dni, na koncu pa je bila madžarska vojska le poražena. Želja po neodvisnosti je tlela naprej tudi v časih represije.

V okvirih osrednjih županijskih proslav ob 167. obletnici peštanske revolucije so v Sombotelu županijski, mestni in univerzitetni voditelji najprej položili vence pri kipu predsednika prve neodvisne madžarske vlade *Lajosa Batthyányja*. Praznični program se je nadaljeval na Županijski hiši s slavnostno sejo Skupščine, kjer je predsednik te organizacije *László Majthényi* v svojem nagovoru poudaril: »Revolucija je bila nenadna, napetost je že naraščala, v njej pa sta bili prisotni poezija in ljubezen do domovine prav tako - toda tudi končna sodba nad narodom.« Predsednik je še izpostavil, da so takrat postali del madžarskega naroda meščani in kmetje, bogati in revni, ter tudi člani domačih narodnostnih skupnosti. Človeška veličina še nikoli ni bila prisotna v tej meri, je še povedal predsednik Majthényi.

Kakor je to že dolga leta navada, so predstavniki skupščine na slavnostni seji izročili županijska priznanja. Za dejavnost na gospodarskem, šolskem in novinarskem; javnopravnem,

Margita Mayer Gašpar (na sredini) s predstavnico predlagatelja, Zveze Slovencev na Madžarskem, Biserko Bajzek

Marta Sukič Šerfec s predlagateljem Tamásom Császárjem

kulturnem in zdravstvenem; socialnem, mladinskem in športnem; policijskem in manjšinskem področju so se zahvalili številnim aktivnim ljudem v Železni županiji. »Pavlovo spominsko plaketo« je prejelo pet ljudi: predsednik Nemške samouprave Sombotel *Tamás Friedl*, predsednik Hrvaške narodnostne samouprave Horvátlovó *László Kovács*, umetnostni zgodovinar na Univerzi v Kaposváru *dr. habil. Zoltán Lőrincz* ter dve Porabski Slovenki, novinarka Radia Monošter *Margita Mayer Gašpar* in učiteljica na OŠ Jánosa Aranya *Marta Sukič Šerfec*.

Margita Mayer Gašpar je po zaključku študija dvanajst let poučevala slovenski jezik, kasneje pa glasbeno vzgojo na OŠ Gornji Senik. Sodelovala je pri nastanku šolske pesmarice, sama pa je pela v dveh porabskih zborih - še danes je članica Komornega zbora ZSM Monošter. Poučevala je tudi v Monoštru, od leta 2006 pa je novinarka Radia Monošter.

Marta Sukič Šerfec se je s poučevanjem v nižjih razredih ukvarjala od leta 1976. Vselej se je trudila za krepitev skupnosti in skrbela za strokovnost pri delu učiteljev. Za učence je organizirala tudi izvenšolske dejavnosti, vestno in temeljito je poučevala slovenski jezik. Njeno zadnje službeno mesto je bila OŠ Jánosa Aranya v Monoštru, od koder je na začetku marca odšla v pokoj.

V imenu uredništva čestitamo obema nagrajenkama za priznanje.

MEJE SLOVENSKEGA KULTURNEGA PROSTORA

Kljub sorazmerno bogati publicistični dejavnosti o manjšinah večina avtorjev obravnava eno, največ dve narodnostni skupnosti. V zborniku člankov *Meje slovenskega kulturnega prostora* (Ljubljana 2014), ki je pred kratkim izšel v sozaložništvu Svetovnega slovenskega kongresa, Inštituta za narodnostna vprašanja in klubov koroških Slovencev v Ljubljani in Mariboru, se avtorji ukvarjajo z zamejskim prostorom, v katerem živi do 173 tisoč Slovencev; med avtorji ni nobenega iz Hrvaške. Zbornik so uredili Luka Klopčič, Janez Stergar in Zdenka Volarič, sodeluje 17 avtorjev, recenzenta sta bila dr. Matjaž Klemenčič in dr. Mitja Žagar. Članki so razdeljeni v dve skupini, in sicer *Raziskovanje slovenskega kulturnega prostora ter Sedanje stanje in prihodnost kulturnega prostora*.

»Projekt je bil zasnovan kot simpozij, na katerem se seznanjamo s podatki, v kakšni kulturni in jezikovni obliki ter do katere mere so ohranili slovenski jezik in kulturo naši slovenski rojaki v sosednjih državah, in se soočili z aktualno problematiko. Kaj in koliko jim še, poleg izobraževanja v večinskem jeziku države, v kateri živijo, pomeni izobraževanje v slovenskem jeziku? Kaj za njih in za nas pomeni skupno kulturno, gospodarsko, izobraževalno ter obče življenje, ki nas z ustopom v Evropsko unijo lahko še tesneje poveže tako na kulturni kot tudi na nacionalni ravni enotnega kulturnega prostora,« je v zapisu *Namesto uvoda*, napisal Franci Feltrin, predsednik Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa in predstavil pot projekta izpred desetletij *Ko ne bo več meja* do preimenovanja v projekt zdaj *Ko ni več meja*.

Tudi članek *Koliko vemo o naših rojakih in o sebi* je napisal Franci Feltrin. Ocenjuje, da bi se morala Slovenija kot država bolj zavedati nacionalne občutljivosti, kajti »Kljub

vsem grožnjam se moramo zavedati, da so naše manjšine del slovenskega narodovega telesa in da kot manjšina uživajo posebne pravice.«

Stane Granda se je ukvarjal s temo *Slovenstvo med centrom in periferijo do leta 1918* in že uvodoma zavrnil mnenje nekaterih tujih zgodovinarjev, »da smo Slovenci izmišljotina konca 19., če ne šele začetka 20. stoletja.« *Devet desetletij raziskovanja na Inštitutu za narodnostna vprašanja* je tekst Sonje Novak Lukanovič. Iz članka spoznamo razvojno pot te pomembne, leta 1925 ustanovljene ustanove pod imenom Manjšinski inštitut, predhodnika zdajšnjega INV. Raziskovalci posegajo na vsa področja proučevanja manšin, se ukvarjajo z izseljensko problematiko in romsko tematiko. INV je organiziral številna domača in

mednarodna srečanja. Prav je, da izpostavimo, da se je med raziskovalci INV uveljavila tudi *Porabska Slovenka dr. Katarina Hirnök Munda*. Z obletnico nastanka INV se pod

naslovom *Skupni slovenski kulturni prostor in koncept manjšinskih kulturnih avtonomij iz sredine dvajsetih let dvajsetega stoletja* ukvarja tudi Samo Kristan. Pomenljiva je avtorjeva ocena o povezavi INV z evropskim prostorom in ustanovami. Danijel Grafenauer predstavlja dr. Julijana Felaherja (1895 - 1969) in njegova prizadevanja za narodnostni obstoj koroških Slovencev.

Raziskovanje Slovencev v Italiji. Razvoj, izzivi in perspektive slovenskega kulturnega prostora ob 40. obletnici Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI je razpravo naslovlila Zaira Vidau. »Izpostavila bi aktualno sodelovanje z raziskovalnim projektom *Mladi v slovenskem zamejstvu*«, ki zadeva mlade in njihov položaj v sodobnih obmejnih stvarnostih. Raziskovalno

ekipo sestavljajo raziskovalke in raziskovalci iz Slovenije in vseh štirih zamejstev.

Poglavje *Sedanje stanje in prihodnost kulturnega prostora* začena Suzanne Weitlner s člankom *Slovenski kulturni prostor na Štajerskem*. Avtorica ocenjuje, da je imela slovenščina vedno težak položaj na Štajerskem, kajti tu ni bilo nikoli pouka slovenščine. »Tu in tam je učitelj uporabil slovenščino v prvem razredu ljudske šole. Njegov cilj pa ni bil razvoj slovenske materinščine, ampak čimprej približati učence nemškemu jeziku.« Zato dr. Zinka Zorko ugotavlja, da se je jezik prenašal iz generacije v generacijo po ustni tradiciji in »pravi čudež je, da se je sploh ohranil.« *Dialog kot evropski izziv*, je razprava Boruta Marjana Sturma o avstrijski Koroški v širšem evropskem kontekstu, medtem ko Nanti Olip piše na temo *Prisotnost slovenščine v javnosti na avstrijskem Koroškem*. V članku so primeri iz cerkve, šolstva, uradov in javne uprave. Rudolf Vouk je članek naslovil *Meje slovenskega kulturnega prostora na Koroškem in v Avstriji*, Sergij Pahor iz Trsta pa razmišlja na temo *Slovenski kulturni prostor v Italiji*.

Porabsko-slovenski pogled na Slovenijo in slovenski na Porabje; Slovenski kulturni prostor? je temeljita, s konkretnostmi podprta in predvsem kritična razprava Valerie Perger. Avtorica opomni, da ni znanstvenica, ampak »le kirurško natančna opazovalka predmejskega (za izraz *predmejski Slovenci* me je navdušil Miran Košuta) bitja in žitja ...« Avtorica našteje številne napake, ki jih delajo tako na Madžarskem kot v Sloveniji v odnosih do Porabja, še zlasti pa ohranjanja jezika in gospodarskega razvoja. »Matična domovi-

na Slovenija je prihajala v Porabje s kulturo, knjigami, izobraževanjem, obljubami, romantičnim pojmovanjem slovenstva in občasnimi opozorili, da je pravo le slovenstvo, kakršnega si za Porabce zamišljajo gospe in gospodje v Ljubljani. A od vsega naštetega se, žal, ne da živeti!« piše Valerija Perger in poudari: »Se v Sloveniji zavedamo, kaj je za Slovence v Porabju, ta usodno pomemben branik slovenstva na skrajnem severovzhodu naše jezikovne in etnične meje, pomembno?« Avtorica odgovarja z »ne« in ponudi nekaj predlogov: »potrebujejo malo drugačno skrb in pozornost matice; kakšno skromno gospodarsko osnovo z zavezami o rabi in učenju slovenskega jezika, slovenski kruh in sokove slovenske besede, da bodo začutili, da vemo, da so pomembni...« Potrebno je več dobrih učiteljev slovenščine, »Ja, slovenščino moramo prinašati Porabcem ljudje, ne papir in zidovi.«

Ali matica čuti zamejstvo, ali zamejstvo čuti matico? zanima Dejana Valentinčiča, medtem ko je Rudi Merljak svoj članek naslovil *Slovenci med kozerijo in tragedijo*, v katerem analizira vsebino sporočila *Ko ni več meja*. Članek ugotovi, da »tudi, ko ni več meja, ostanejo stare omejitve! Ostajajo lastnosti oziroma značilnosti, ki jih ni mogoče odpraviti tako enostavno, kot je mogoče odpraviti meje!« O zaprekah pri uresničevanju enotnega slovenskega kulturnega prostora piše Peter Kovačič Peršin; Borut Korun zatrdi: Identiteto je najprej treba imeti, za zaključek pa Janeza Stergarja zanima, ali smo *Slovenci in slovenska država na novem razpotju?* In postreže s številnimi statističnimi in drugimi podatki ter ocenami.

ERNEST RUŽIČ

PLAN PROGRAMOV DRUŠTVA PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV za leto 2015

I. PROGRAMI ZA CEJLO DRUŠTVO

fašenska nedela, 15. februar

Varaški slovenski fašenski karneval vküper s Slovensko narodnostno samoupravo Slovenska ves-Varaš

petek, 26. junij

Izlet na slovensko Koroško (Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Črna na Koroškem, Podpeca, Mozirje, Logarska dolina, Slovenske Konjice, Žička kartuzija) v Sloveniji

nedela, 2. avgust

Glasbeno-zabavni veseli zadvečerek v Andovci

vküper z mladino. Porabske pa prekmurske gledališke igre, krompirovi festival, tekmovalje v kujanji

nedela, 22. november

Srečanje na konci leta **z adventno-božičnim programom pa občni zbor** v Slovenskom daumi v Varaši.

II. MALI PROGRAMI, stere si pripravi en-en ali več krajov

Januar

Löjpanje tikvini goščic v Slovenski vesi

ponedeljek, 12. januar

Djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Varaši

Januar-februar

Pripravljanje fašenski mask

nedela, 15. februar

Gastronomske delavnice : pečenje kroflinov

srejšda, 11. marec

Srečanje s predstavniki Društva penzionistov Rogašovci na Gorejnjom Seniki

Pejški v püngrad velikega zvončka (tözike) med Ritkarovci pa

Sakalovci

četrtak, 2. april

Srečanje z mladimi novinarom Dušanom Mukičem, steri de nam pripovejdo svoja doživetja od potaj po Sloveniji v Slovenskom daumi v Varaši

sobota, 11. april

Srečanje z mladimi držinami prejk Lokalne pa slovenske narodnostne samouprave

Sakalovci v Slovenskom daumi v Varaši

ponedeljek, 27 april

Bograč pri vertinji Zadori na Verici.

Pejški z Verice v Šalovce na sladoleđ

ponedeljek, 11. maj

Djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Varaši

petek, 15. maj

Pejška paut na **Tromejnik** z Gorejnjoga Senika. Gastronomska delavnica v Hiši jabolok

petek, 12. junij

Tura z biciklini v Otkaucce. Srečamo se z otkaucskimi mlajši

ponedeljek, 15. junij

Djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Varaši

petek, 26. junij:

Mala prauška v Jak, ogled obnavlane cerkve

Julij-avgust-september

Brali mo gobe s svojimi vnuki. **Gobovi piknik**

Kopanje kromčov. Kromčov piknik

petek, 4. september

Mala prauška od križa do križa **na Janezovom brejgi** na Gorejnjom Seniki

ponedeljek, 28. september

Delovno srečanje s prejdjnimi Društva penzionistov Murska Sobota, Puconci, Šalovci pa Rogašovci. Priprava planov, konkretno kak vküper delati v nauvi leti

petek, 2. oktober

Ogled spominske sobe pokojnoga lončara Karla Dončeca, kapejlice Oreovecz pa **piknik** (gobovi) pri vertinji Zadori

ponedeljek, 5. oktober

Djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Varaši

Oktober -november:

Kukarco mo trgali, brali v Slovenski vesi

11.,12. november

Rokodelske delavnice: Včili mo se pripravlati božične okraske s kukarčnoga lupinja s pomočtjauv naše članice Iluške Dončecz pa božične kartice s pomočtjauv

ročne sekcije Društva upokojencov Murska Sobota v Slovenskom daumi v Varaši

November-december

Löjpanje tikvini guščic na Gorejnjom Seniki pa v Slovenski vesi

Skaus leta: - aktivno sodelovanje v kulturni skupinaj Slovenske zveze

- aktivno sodelovanje pri vodenji rokodelski-gastronomski delavnic pri razni organizacijaj pa pri pripravlanji tej razstav

- verniki, Varašanci pa Slovenčardje si moramo vzeti za dužnost oditi k slovenski meši v Varaši

- redno odimo na porabske programe, najbolje stere pripravljajo slovenske organizacije

- sodelovanje s porabsko mladino prejk svoji članov, slovenski društev, samouprav

- sodelovanje z matičnim rosagom, z Društvi penzionistov Murska Sobota, Puconci, Šalovci, gorejnjisenički penzionisti z Društvom penzionistov Rogašovci

P R E D S E D S T V O DRUŠTVA SI GORA DRŽI PRAVICO, KA PLAN PROGRAMOV PO POTREJBI LEKO SPRMENI!

Düşni pa srēni dar v dolini Ritkarovci-Sakalovci

En tau varaški, števanovski pa domanji verički-ritkarovski penzionistov smo si svojo želenje spunili, gda smo se napautili poglednit püngrad najprvi sprtolejšnji rauž v goštjaj, tau je veliki zvonček, vogrski tözike, za steroga žau, ne poznamo domanjo menje. Od Verice po dudji pauti, prejk brga, prejk dola, prejk sonžati pa velki goštjaj, v sprvajani potoka s svojo čisto, tøj pa taum fejs gora zmautano vodauv od traktorni kolaj, se špancerati je nika posebno.

Eške bola v tej, nej rač rosnato mladi lejtaj, prejk skakati potoka, oditi po s trnjom nota zaraščani potaj, si dola kvkniti na zadnjen tau ali vcejlak na glavau kobacniti. Med težko potjauv smo itak z veseldjom poslöjšale pripovejdanje domanji lidi. Vajnin Miška bači pa Magda Zadori ali tøj rojana Margita Kovač pa Elza Geček (Majkova) so nam gučali od svoji spominov na svoja mlada lejta. Ženske, nej zaman, ka smo ijašnje od naigerosti, kumar smo se včakale, gda se že gnauk oprejo pred nami vrata püngrada lejpi rauž. Najprvin samo par grmauv, te pa vsebola globoko, vse bola kmični tau, vsebola na vekšom pa nagausti so nas pozdravljale s svojo naravno lepoto v dolini med Ritkarovci pa Sakalovci. Čütili smo se, kak bi v nebese prišli. Sveti Baug, hvala tebi

Vekši tau veseli žensk, stere so se najbolje daleč pokisile titi po več kilometrov dugi dolini

Naše ženske so se tak razstrausile, ka smo najzadnjim eške tēnje nej mogli dola vzeti. Leko so je Vajnin Miška bači s svojim žmanim pripovejdanjom tak gora držali, vej so pa bili sami moški med nami?

za te čüdivit lejpi dar! Tau je bilau za düšo pa srce, nej pa za roke. Toga se nej smej delati, ka se te vse tau leko uniči! Gora smo si djali, ka k leti iz dva tala pridemo, eni iz Sakaluvec, drügi s te strani pa se vküper srečamo v »nebesaj velkega zvončka«, prvi sprtolejšnji rauž. Vsejm domanjim pa podpredsednici Marijani Kovač se lepau zavali mo za vodenje, za vküp spravljanje lidi, samim penzionistom pa baug plati, ka so se dali pozvati pa, ka smo tak lepau skaus spelali tau paut. Srečne so bile članice varaškoga kluba penzionistov, stere so na pozvanja Anuške Pénzes tü leko zadobile tau nepozableno doživetje.

Tekst pa foto: Klara Fodor, predsednica DPSP

OD SLOVENIJE...

Novi mariborski nadškof bo Lojze Cvikl

Nadškofija Maribor je po več kot letu in pol od odpoklica prejšnjega cerkvenega vrha zaradi finančne afere dobila novo vodstvo. Papež Frančišek je za novega mariborskega nadškofa imenoval Lojzeta Cvikla, dozdejnjega začasnega ekonomista mariborske nadškofije. Cvikl je jezuitski duhovnik, ki je poučeval verouk na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani in tudi predsedoval Konferenci redovnih skupnosti Slovenije. Bil je tudi rektor Papeškega kolegija Russicum v Rimu. Mariborska nadškofija je bila brez nadškofa od konca julija 2013, ko je papež Frančišek sprejel odpoved službe takratnega ljubljanskega nadškofa Antona Stresa in takratnega mariborskega nadškofa Marjana Turnška. »Mislim, da so časi preizkušnje za nami. Upam, da prihajajo vsestransko boljši časi,« je ocenil celjski škof Stanislav Lipovšek, ki je julija 2013 po odstopu nadškofa Marjana Turnška začasno prevzel vodenje mariborske nadškofije. Lipovšek bo v Mariboru še vodil velikočasne slovesnosti, saj bo Cvikl posvečen in umeščen 26. aprila.

Franc Šuštar je novi ljubljanski pomožni škof

V ljubljanski stolnici je škofovsko posvečenje prejel novi ljubljanski pomožni škof Franc Šuštar. Njegovo škofovsko geslo bo Gospod je blizu! Ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore je Šuštarju priporočil, naj bo kot škof varuh luči. Šuštar je študiral v Rimu, kjer je končal doktorat s področja osnovnega bogoslovja na papeški univerzi Gregoriana. Od leta 1991 do leta 1997 je bil ravnatelj v ljubljanskem bogoslovnem semenišču, kar je postal spet leta 2007, opravljal pa je tudi vlogo ekonomista. S Šuštarjem je ljubljanska nadškofija dobila še drugega pomožnega škofa. Do leta 2006 sta bila v nadškofiji dva pomožna škofa, in sicer Anton Jamnik in Andrej Glavan, ki pa je bil nato imenovan za novomeškega škofa. Od takrat je bil pomožni škof ljubljanske nadškofije samo Jamnik.

Pogučavanje z leranco Marto Sukič Šerfec

ČE MAŠ RAD MLAJŠE, PA NJIM POMAGAŠ, ONI TI TAU STAUKRAT ZAVALIJO

Leranca Marta Sukič Šerfec je 40 letj včila mlajše od prvoga do štrtoga klasa, nej tak dugo nazaj je odišla v penzijo. Ob tej priliki je dobila od skupščine Železne županije Spominsko plaketo Avgusta Pavla.

»Nejsam si mislila, ka dobim Pavlovo spominsko plaketo, bila sem trno presenečena (meglepett), pa vesela, gda so mi poslali telegram, naj dem na proslavo. Ne vejim, če sem go tak dobila, ka sem vredna bila ali pa zatau, ka sem štirideset lejt delala,« je povedala, gda sem go gorpoiskala v njej rojstnoj vesi v Sakalauvci.

- Gor si rasla v malo vesi, v Sakalauvci, v paverskoj držini. Kak je teba sploj na pamet prišlo, ka 'š se tadale včila?

»Dja sem se trno tjesnau narodila, ka so starši že stari bili. Ranč sem nej mislila na tau, ka mo dja za leranco išla. Steli so me dati, naj se včim šivati. Tam, dej bi se mogla včiti šivati v Slovenskoj vesi, tam bi mogla delati na paverskom tō, na njivaj pa v štalaj. Te je oče pravo, ka tau nej, ka sem dja za tau slaba (šibka), naj se raj kaj včim. Tak sem te prišla najprvin v Varaš v gimnazijo, te pa na viskoko šaulo v Somboteu.«

- Nej ti je špajсно bilau, gda si v šaulo začnila ojditi, vej pa tū doma v vesi pa v držini ste vi te ešče trno nej vogrski gunčali?

»Gda sem dja v šaulo prišla, v prvi klas tū v našoj vesi, sem ranč nej vedla vogrski. Tak sem se včila, kak nam je školnik gunčo, dosta besed sem ranč nej razmejlja. Gda sem pa na gimnazijo prišla, sem čula takšne reči, ka sem ranč nej vejdlja, ka pomejnijo. Tak ka sem se trno težko vcujvzela k gimnaziji. Furt sem stejlja vōstaupti, pa mi je oče furt pravo, aj samo štje en tjedem ojdim, štje en tjedem, pa tak te pomalek sem se vcujvzela k tej šauli.«

- Na gimnaziji ste se slovenski nej včili?

»Nej smo se včili. Dja sem se slovenski najprvin tū doma v vesi

včila osem lejt, pa te v Sombotelj smo se včili tak, ka smo en tjedem samo slovensko meli, tri tjedne smo se pa te drugo včili, vogrsko.«

- Gda si v Somboteu prišla, si v internat prišla? Tau je prvo paut bilau, ka si daleč kraj od držine prišla?

»Dja sem v Somboteu vküper išla z Évo Librecovo, ona eštje zdaj v Varaši vči. Njeni stariške so nas pelali, pa sem samo za njimi išla, ka sem ranč nej vejdlja, dej je djé ta šaula, kama

me pelajo. Prišla sem v internat (kollégium). Nejsam mogla domau titi dva-tri tjedne, trno dosta sem djaukala, ka sem se težko vcujvzela. Vejdlja sem, ka je mati doma djé, že stara. Pa dosta dela, oča pa po njivaj. Vejdlja sem, ka dosta delajo zatok, ka se dja leko včim.«

- Pejmezge so tō nej tak bili kak zdaj. Kak so te leko šaulali? Ali si mejla kakšno štipendijo (öszöndij)?

»Prvo leto sem nej mejla, sestra mi je dosta pomagala, ka je te ona že delala v fabaritja v Varaša. Furt mi je dala pejnaze, ka sem nücala za cug pa za knjige. Štipendijo sem od drugoga leta naprej dobila.«

- Tri lejta si se včila v Sombotelj, končala si učiteljšče s t. i. rdečo diplomo (vörös diploma). Tau pomejni, ka na vsej izpitaj (vizsga) si mogla do-

biti najmenje 4 ali 5.

»Zatok sem se dja tak fejt včila, ka sem stejlja pokazati starišom, ka so se nej zaman mantrali zame. Če sem se dobro včila, sem več štipendije dobila.«

- Gda si končala učiteljšče, gde si potejm včila?

»Dja sem tū v Sakalauvca eno leto včila, začnila sem 1975. leta, pa sem te nota v Varaš prišla, pa do penzije sem v Varaša delala.«

- Gda si v Varaš prišla, tisto je zatok malo vekša šaula bila.

Nej ti je špajсно ali težko bilau?

»Težko je bilau zatok tō, ka sem te že mejla dva deteta. Doma je verstvo bilau, tam je trbelo delati, domau se je trbelo paščiti. V Varaša je v razredaj dosta več mlajšov bilau. Kak sem v Varaš prišla, menje kak 20 mlajšov sem nigdar nej mejla v enom razredi. Pa zatok tam dosta več moraš delati, kak dej je deset ali dvanaajset učencev v klasi.

- V varaškoj šauli se je zatok dostavse spremenilo v tej lejtaj, ka si tam včila. Večkrat so šaulo preorganizirali, zo zidali so nauvo šaulo.

»Dja sem sedem lejt včila v staroj šauli za nižje razrede, tam dej je zdaj srejdnja šaula Béla III., potistim sem prišla 1985. leta v nauvo šaulo, ka ji pravijo Széchenyi. Prvo leto sem mejla 36 učencev. Dja sem tam trno rada delala, ka je vse lejpo bilau, nauvo, vólko. Če sem gli dosta mlajšov mejla. Tam sem začnila včiti slovenščino, ka so tak bili razredi, ka so mlajši meli priliko se slovenski včiti. V tej šauli sem bila 23 lejt. Gda so šaule pa reorganizirali, sem prišla na šaulo Arany János, dej sem bila 7 lejt. Težko sem se vcujvzela, ka je tū zatok vse

ovak, kak na drugoj šauli bilau. Dapa zdaj, gda sem se že navadila, sem pa v penzijo mogla titi.«

- Zatok mujs nej bilau v penzijo titi, dapa kak si pravla, dojšlo ti je.

»Dojšlo mi je. Sem že trūdna bila, pa ojditi vsakši den iz Sakalauvec v Varaš mi je že tō težko bilau. Pa sem si tak mislila, ka dosta mladi čaka na krü, ka bi radi delali pa nejmajo delo. Zatok sem se tak odlaučila, ka njim prejkdam svojo mesto, naj oni tō majo možnost delati pa pokazati, ka znajo.«

- Med tejm časom sta doma rame zidali, svoje mlajše si tō do krüja spravila.

»Ja, dva sina mam, že obadva delata. Če mi baug da zdravje, eno par lejt bi si že lejla, ka bi si kaj počinaula, ka sem zatok dosta delala v tej štiridesetij lejtaj.«

- Ka ti je bilau v življenji v šauli najlepše pa ka ti je bilau najbole težko?

»Mena je najlepše bilau včiti, dja trno rada mam mlajše. Rada sem bila z mlajši, zatok sem si zmislila, ka mo leranca. Ka mi je bilau težko? Ranč ti ne vejim povedati. Delo nej, nigdar sem nej tak v šaulo išla, ka bi mislila, zdaj pa moram titi. Rada sem delala, rada sem včila.«

- Ka bi sporočila mladim školnikom pa lerancam kak tvojo ars poetico, ka bi njim na srce položila?

»Gda sem se poslovlila v šauli od nji, sem njim tau pravla, če ti včiš male mlajše od prvoga do štrtoga klasa, tau moraš vedeti, ka se telkokrat moraš prigniti k tistoma maloma, kelkokrat on štjé (hoče). Če ga ti maš rad pa ma pomagaš, on ti tau staukrat zahvali.«

Ka je leranca »Marti néni« svoje šaulare rada mejla, svedočijo pisma starišov pa mlajšov, stere je od njij dobila, gda je v penzijo išla. Tejm pismam je bila ranč tak rada, (če nej bola) kak Pavlovi spominski plaketi.

Marijana Sukič

Leranca, štera rada spejva pa spitava lidi

Skoro na vsikšom programi v Porabji (sploy pa na tistaj, na štere pridejo gostje iz Slovenije) leko srečamo edno žensko, štera ne guči dosta, bole ozajek dojsede. Na konci programa pa s zberé svojo cejlo batrivnost pa s svojim diktafonom spitava tiste, šteri so gorstaupili pa dostakrat eške lüstvo s publike tó. *Margita Mayer Gašpar* je reporterka pri Radioni Monošter že devet lejt. Prejk njeni intervjunov leko zvejmo, kak je lüstvo živelo, kakše probleme pa veseldje so meli pa ka brodiyo. Od flajsne Margite pa komaj kaj znamo. Kak smo že pisali, je za državni svetek od Skupščine Železne županije dobila Pavlovo spominsko plaketo.

Margita Mayer je gorrasla na Gorenjom Siniki, gde je dostakrat pri svoji paverski stari starišaj bila. *»Lejpa, prausna lejta so bila, dosta vse sem se navčila o paverskom deli. Kak mlajši smo mogli krave pasti, zmejs smo pa dosta spejvali. Moja generacija je dosta doma bila, pomagala, zatok eške dobro poznamo stare šege, štere se od nas mlajši že morejo včiti«* - pripovejda Margita. Osnovno šaulo je začnila na Gorenjom Siniki, končala pa v Varaši. Že tistoga ipa je rada mejla vöre slovenskoga gezika. *»Včila sem se ga na osnovnoj šauli, na gimnaziji v Monoštri pa smo meli slovenski krožek (szakkör). Po tistim je nej pitanje bilau, ka bi se slovenski včila na viskoj šauli tó. Trnok dobro profesorico smo meli, gospau Zlato Vokač iz Maribora, kisnej pa nas je eške Marija Kozar Mukič tó včila.«*

Margita Mayer je diplomerala v Sombotelu leta 1981 kak leranca za nižše klase. Včiti je začnila na Gorenjom Siniki, gde se je sama tó včila v mlašeči lejta. *»Sprva je malo špajсно, depa dobro bilau, ka sem doma bila. Kak pravijo, vse má svojo dobro pa lagvo*

stran. Ge sem se dobro mejla na seničkoj šauli. Prednost je bila, ka sem poznala lidi, nikdar sem nej čütila, ka bi me špajсно gledali ali nej za resno vzeli. Več pomauči sem dobila kak nej« - pripovejda o svoji prvi delovni lejta Margita pa cujdeje: *»Ge sem se že od maloga tak pripravla-*

la, ka sem stela leranca biti. Indrik sem se ranč nej zglašila. Trnok rada sem včila pa eške gnes bi tó rada včila, samo zmejs je življenje malo ovak teklo. Rada sem mejla male mlajše, zatok sem se za tau meštrijo podala.«

Lerance v nižiši klasaj morejo znati vse včiti. *»Za tau so nas vönavčili na viskoj šauli. Ovak sem trnok rada včila gezike, kak sta slovenski pa madžarski, ino eške spejvanje pa telovadbo«* - tomači nekdešnja leranca, štera je zbrala pa napisala prvo slovensko pesmarsko knigo za 1.-2. klas osnovni šaul. Te knige so dosta pomagale pri gordržanji materne rejči. *»Veuko delo je bilau zatok, ka ge tak cujstanem vsakšome deli, ka aj tisto dobro pa genau bau. Tau ne znamenüje, ka se vsikdar tak posreči tó, eške sreča, ka se delo kontrolera pa tak se leko velke hibe vöokraužijo. Ge sem se tistoga ipa držala zakona za šaule, ka je naprejpiso za takši učbenik. Tak mislim, ka je strokovno, pedagoško eške gnes tó zvekšoga v redi. Leko se nüca kniga, istina, ka je v njej menje domanje pesmi za male*

mlajše, ka sem ge nej skladateljica (zeneszerző), ka bi domanje pesmi - ka smo mi doma čüli - z nautlinami dojnapisala« - se spomina Margita.

Na Gorenjom Siniki je nagrajenka dosta delala za kulturni žitek na šauli pa v vesi. 12 lejt je bila mentorica šaulske

folklorne skupine. Sama je tó rada spejvala, zatok je nutstapila v Mešani pevski zbor August Pavel, gde je z menjšimi pavzami spejvala do leta 2008. *»Moja mama je tó spejvala v prvi lejta zboru, gda je mlada bila, rada sem poslušala večglasno spejvanje pa cüj-spejvala. Kak je mogaučnost bila, sem nutstapila v zbor. Spejvanje je v nas Slovencej, sploy pa v mojoj generaciji nutri. Mi smo doma eške rejšan čüli naše stare slovenske domanje pesmi. V držini smo spejvali, nej samo, gda smo goškice lüпали ali perge čejšali, liki po nedelaj tó, gda je držina malo zadvečerka počivala. Ovak smo tó spejvali, gda nam je kaj na pamet prišlo, v künji ali gdekoli«* - je povödala novinarka Radiona Monošter, štera je od leta 2005 članica Komornoga zboru ZSM Monošter ranč tak. Takša lejta so tó bila, gda je v dvej zboraj spejvala. *»Tau je samo eden kratek cajt biu. V Komornom zbori sem ostala, tam pá malo ovak že spejvamo, nej samo tak, kak smo doma spejvali, malo bole večglasno. Najbole važno pa je tau, ka človek ne pozabi te*

naše stare pesmi.«

Od leta 1993 je Margita Mayer včila na varaškoj Osnovnoj šauli Jánosa Aranya, od tistec je eške tó na Sinik na pesmarske probe ojdla. Leta 2006 je gratala novinarka na Radioni Monošter. *»Tau delo je malo ovaško kak na šauli. Istina, ka človek tó tó spitava, se pogučava z lidami, dosta kaj leko zvej. Malo ovak se svejt vidi od tec kak s šaule, depa bajdvauje je trnok zanimivo. Dostakrat nazajbrodim na lejta, gda sem na šauli delala. Tisto tó lejpo bilau, te sem dostakaj od mlajšov pa njini starišov zvödala. Zdjaj pa bole od starejši lidi dosta vse zanimivoga zvej. Tak je tau bole krauglo gé«* - je gučala reporterka od svojoga mišljenja.

Margita Mayer má edno vözraščeno čér, štera je dobila diplomu v Ljubljani od dojobračanja z več gezikov. Mati je sploy ponosna na njau, vejpa dela kak asistentka veleposlanice v Budimpešti. *»Trnok sem vesela, ka se je podala za tau, ka se navči našo materno rejč. Nej je léko delo mejla, ka smo se doma nej dosta pogučavali slovenski. Zatok pa je eške vekši rezultat, ka se je tak navčila, ka zdaj leko dela na slovenskom veleposlaništvu v Budimpešti. Srečo je mejla, ka je ranč brezi dela bila, gda so na veleposlaništvu sodelavca iskali. Prejk hčerine pelde mam mogaučnost videti, ka vse se leko naredi, če se doma mladi ne navčijo zavolé materno rejč.«*

Novinarka slovenskoga radiona pravi, ka je nej čakala, ka dobi takšo županijsko priznanje. Šteri go poznajo pa znajo, ka je Margita Mayer vsikdar bila flajsna kak mravla pa je od sebé vsikdar maksimum dala. Lepau je, če gnauk vsi zvejo, kak ništerni skromno delajo za tau, ka aj bi slovenska rejč gorostala v Porabji.

-dm-

... DO MADŽARSKE

Madžarski vojaki proti Islamski državi? Odločitev do sredine aprila
Madžarski parlament se bo do sredine aprila odločil, ali bo Madžarska tudi z vojaki sodelovala v boju proti Islamski državi. Pozitivna odločitev mora biti potrjena z dvotretjinsko večino. Prejšnji teden je komisija za nacionalno varnost razpravljala o prošnji ZDA, naj bi Madžarska sodelovala v misiji s 150-imi vojaki. Sto vojakov bi varovalo objekte v severnem Iraku, in sicer center za usposabljanje vezištičnih sil ob mestu Erbil, 50 pa bi jih kot rezerva čakalo na Madžarskem. Zunanji minister Péter Szijjártó je navzoče seznanil tudi s stroški misije, ki bi letno stala 20 milijard forintov. Sodelovanje v misiji podpirata dve vladni stranki (FIDESZ in krščanski demokrati) med opozicijskimi strankami Demokratična koalicija, stranka Együtt in liberalna stranka. Socialisti so o misiji zaprosili več informacij in se bodo pozneje odločili. Desničarska stranka Jobbik ne podpira, da bi madžarski vojaki sodelovali v tujih misijah.

Pet javnih televizijskih kanalov

Od 15. marca lahko gledajo gledalci na Madžarskem pet javnih televizijskih kanalov, to so M1, M2, M3, Duna tv in Duna World. Glavni madžarski televizijski kanal je postal Duna, medtem ko je madžarski prvi program dnevno-informativen, in cel dan predvaja poročila, aktualne informacije, pogovore, okrogle mize itd. Kanal M2 je namenjen predvsem otrokom in mladim, na njem so večinoma risanke, mladinski filmi. M3 je t. i. kanal nostalgije, kajti na njem so programi, filmi izpred 30, 40 ali še več let. Duna World je namenjen predvsem Madžarom, ki živijo na drugin celinah. Po novem se tudi manjšinske oddaje predvajajo na Duna televiziji. Slovenske utrinke si lahko ogledate vsak drugi četrtek ob 6.00 uri jutraj, ponovitev oddaje je istega dne okoli 12.00 ure na programu Duna World.

Še dvajsti taši lejt...

Jenő Krajczar že dugo lejt na Tatabányi živejo, dapa ovak so oni iz Andovec. Istina, tauma že sploj dosta lejt, ka so oni odišli, te sem se dja še ranč nej naraudo. Dapa na tau se dobro spomnim, ka so dostakrat domau v Andovce odli pomagat starišom. Pa nej samo Jenő, liki vsi drugi bratje, šteri so vsi odišli z dauma. Zdaj že bola rejdko odijo domau, zato ka stariške ne živejo več pa rama že tō nega. Na leto gnauk pokosijo parcelo, gde je ram stau, gde so tak dosta lejpi lejt doživeli. Vejn ranč zavolo tauga so nej rama pa nej grūnta odali, zaman nikoga nega več doma v Andovcaj.

Na žalost se v zadnjom časi zvekšoga vsigdar na pokapanji srečamo, gde Andovčane pokapamo. Če de tau tak tadala šlau, pomalek že nas ne ostane.

- *Ranč gnes smo gončali od tauga, kelko taši Andovčanov žive v vesi, šteri so se tam naraudili. Ne vejm, če sem dobro računno, dapa dja sem sedemnajset vküpprešto. Gda sem dja mali bijo, te nas je v Andovca sploj dosta bilau, pri sakšoj iži so trgé, štirge mlajši bili. Če bi tisti vse doma ostali, šteri so se v Andovci narodili, te bi nas dosta več bilau.*

»Vejš, ka dosta več nas bi bilau, vejpa nega tašoga rama, odkec bi nej odišli ali v Meriko ali nikan inan na Vogrsko. Pa več taši ramov dje, gde nej samo eden, liki dva trge ali še več ji je odišlo. Mi smo doma štirge podje bili, pa vse štirde smo odišli z dauma.«

- *Zaka ste vsi odišli?*

»Pa ka bi doma delali, da je nej bilau dela.«

- *Gde ste najprvin delo dobili?*

»Na Rábapaty sem üšo pa tam sem daubo delo v zadrugi. Na njivaj smo delali

vse, ka je trbelo. Če je trbelo, te smo okapali, če je trbelo, te smo želi, ranč tak kak doma, samo tau je vse

Jenő Krajczar (Tejčini)

na velke šlau. Petdesetšestoga leta sem za sodaka üšo, petdesetdevetoga sem domau prišo, dapa te sem že tū v krajini nej najšo delo, pa tak sem te na Tatabányi odišo, gde je moj brat Franci že delo. Pa od tistoga mau

Gda se Andovčani srečajo, so veseli (Jenő prvi z levej strani)

tam živem, istino, zdaj sem že več v Sombotela, dapa zato itak leko povejm, ka sem tam.«

- *Gda ste na Tatabányi prišli, kakšno delo ste tam dobili?*

»Najprvin sem v cementarni (cementgyár) delo, pa te čas sem napravo izpit za tovornjak. Tak sem te šofer

grato pa sem tau delo štirdešet lejt. Najprvin sem v cementarni delo, v kamnolomi, z ednim malim dömperom, sledkar pa že na tovojnaki. Sedemdesetšestmoga leta sem üšo k gradbenomi podjetji KOMÉP (K o m á r o m Megyei Állami Építőipari Vállalat) delat, gde sem z mikserom beton vozo šestdvajsti lejt. Devetdesetšestmoga leta sem v penzijo odišo, dapa potistim sem še ednajset lejt delo, zato ka so me prosi-

li, tak ka po pravici sem dja do sedemdesetprvoga leta starosti delo.«

- *Vij ste petdesetšestoga leta nej zmišlaval na tejm, ka bi odišli v Meriko?*

»Dja sem te devetnajset lejt star bijo, dapa mena je nej

napamet prišlo, ka bi odišo. Moj brat Franci je taodišo, dapa v Avstriji si je zbrodo pa nazaj domau prišo.«

- *Gda ste se vi oženili?*

»Šestdesetausmoga leta sem se oženo že tam v Tatabányi, edno hčerko mam pa tri vnuke. Letos de šest lejt tauma, ka mi je žena dvejegezerodevetoga leta mrla.«

- *Zdravje mate?*

»Tavala, če bi še dvajsti lejt tak ostalo kak je zdaj, te bi zadovolen bijo.«

- *Gda sem še mali bijo, se spomnim, ka ste dostakrat domau prišli k starišom pomagat, pa nej samo vi, liki drugi bratje tō.*

»Dosta smo odli domau pomagat starišom, največkrat je tak bilau, ka trgé smo prišli, dapa bilau tak tō, ka vsi štirde nagnauk. Dobro pa lejpo mesto je tam doma bilau, gde sem gorraso. Nikdar ne pozabim tistoga rama pa tista mlada lejta, gda sem v Andovci gorraso. Te je še dosta mlajšov bilau tam na brgej pa dosta smo se vküper špilali, največkrat smo tak v gauštja bili pa na bore smo plezili. Zdaj že tašoga tak nega, zdaj mlajši cejli den pred računalnikom sedijo. Leko, ka zdaj je vse bola moderno, kak gda smo mi mlajši bili, dapa tak mislim, ka te smo mi bola veselo gorrasli, če ranč nej bilau pejnaz.«

- *Dapa zato delati tō trbelo, tak mislim, nejste se samo vsigdar špilali.*

»Delati je mujs bilau, dapa starišom je človek ovak tō pomago. Gda smo še menši bili za drügo delo, te smo zazranka pa večer krave pasli, še te tō, gda smo v šaulo odli. Tau je tō velka pomauč bila za stariše, zato ka te čas so oni drugo leko delali.«

- *Kama ste odli v šaulo?*

»V Števanovce, zato ka te v Andovci nej bilau šaule. Vsakši den zazranka pejški ta pa zadvečerek pejški nazaj domau, če dež üšo ali snejg, tau se je nika nej štel.«

- *Šegau mate še kaj v Andovce priditi?*

»Vsakšo leto odimo ta k tvojim starišom, pa te malo kauli poglednamo, ka je „doma“. Gda smo še bola mogli, te smo še cejli grünt pokosili pa spucali na leto

dvakrat. Zdaj sta že obadva brata več kak osemdeset lejt stariva, tak ka že nede tak kak prvin, stari smo gratali.«

- *Med mlajši ali med vnuki eden si ne brodi tak, ka bi sé v Andovce prišo?*

»Nega ednoga nej, sto bi na tejm zmišlavo, dapa moji čeri se je vsigdar sploj vidlo v Andovci. Najbola tau, ka dosta gauštje je pa lejpa je narava.«

- *Kak ste vi v sombotelsko slovensko društvo prišli?*

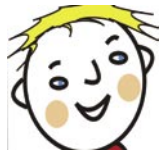
»Dja sem v Sombotel prej Irene Dončec prišo, po iži se Šabdjanina zové. Ona se je v Sloveniji naraudila pa tak so te prej v Andovce prišli. Gda sem dja dolazaslüžo sodačko, te sva se ranč tū v števanovskoj krčmej srečala na veselici, gde sva plesala pa gda je konec bala biu, te sem go domau sprvajo. Te en čas, gda sem dja na Tatabányi odišo, sva še pisala eden drugoma, pa te pomalek je tau taostalo. Ona se je tū oženila, dja pa tam, pa vsakši živo svoj žitek. Zdaj, po dugi lejtaj, gda sva se na ednom pokapanji pri Röfcini srečala, nejsva spoznala eden drugoga, samo potistim, ka je Irinka pitala Röfcinoga Jeneka, sto sem. Ona je že moža tō pokopala, obadva sva sama bila, pa te tak sva pá vküper prišla pa sva vküper še gnesden. Kak čüdno je življenje, več kak štirideset lejt sva se nej vidla, vsakši po svojoj pauti odo, na konci sva se pa itak srečala.«

Jenő dja vam vse dobroga želejm pa tau ka mi, Andovčani - kak vi tak vsi drugi, ka so odišli - aj se še dostakrat leko srečamo, dapa nej na pokapanji kak zdaj, liki na bola veseli prireditvaj. Kak de tau 18. julija, gda v Andovci baudejo porabski dnevi, kama vsi Andovčani leko pridete.

Karči Holec

Zakoj, zakoj?

Kak je mali Peter gučati začno, so se za njegve stariše začnole nebeske nevoule. Njegva prva rejč je nej bila »mama« ali pa »ata«. Nej, sploj nej! Njegva prva rejč, ka go je vedo vöprajti, je bila »zakoj«. Pa je vsigdar škeu za svoj »zakoj« nazaj dobiti tö, »zatoga volo«. Depa stariša vsigdar ne vejta tak povedati, kak bi mali Peter tou škeu čüti.

Zakoj-zatou

Mali Peter znouva ma den pun svoji »zakojov«. Trbej prajti, ka je vsikši njegvi den pun »zakojov«, depa té den ji je najbole pun. Začnilo se je že brž po tejm, kak ga je mama bidila:

»Peter, staniti trbej!«

»Zakoj?«

Mama se neške dosta z njim koulak toga zgučavati. Tou delo Petrovomi ati prejk pisti. Tak zdaj ata stodji pred dverami njegve sobe pa njemi naraji zapovejda:

»Peter, gor trbej staniti!«

»Zakoj,« šké mali Peter tou zvedeti.

»Zatou, ka se je nouvi den začno. Z nouvim dnevom pa se vse vküper znouva začne,« ata pomalek tumači.

»Zakoj pa?«

»Zatou!«

Ja, ata vej, kak je z malim Petrom nej dobro gé cejli čas gučati. Je nej dobro gé, ka nikan ne prideta.

»Zakoj zatou?« se mali Peter neške doj staviti.

»Zatoga volo, ka sem ge tou tak zapovedo,« je slejd-nje, ka ata eške povej tam pri dveraj.

Pri tejm, če ata zapovej, je najboukše tou zapovedanje spuniti. Tak naredi mali Peter tö. Depa nej vcejlak, kak bi trbelo biti. Kak v künjo nut stoupi, že mama nouvo pitanje naprej prinese:

»Si se mujo?«

»Zakoj?«

Ata ranč šké zajtrik zgotoviti. Tisto gesti pomalek deje nazaj na talejtr. Znouva šké vcejlak pomalek začnoti:

»Vsikši človek se mujvati

mora. Tak je bilou pa tak bou. Zatou!«

»Zakoj pa?« mali Peter nikak ne more razmeti.

»Zatou, ka sem ge tak pravvo. Zatou,« zdaj ata več nika naraji ne guči.

Malo za tejm je Peter že v kaupanci. Pa se že briše tö, nut v njemi pa se rodi eden zakoj za drugim.

»Zakoj se moram, vsigdar, gda stanem, mujvati? Pa zakoj se moram vsigdar, prva spat dem, znouva mujvati? Zakoj je na toum svejti nej tak napravleno, ka se gnouk muješ pa je tou za cejlo življenje? Ja, zakoj je tou nej tak gé?«

Mali Peter zajtrik brž pogej, mama pa ata samo čakata, gda nouvi zakoj vö iz njega prleti. Nej trbelo dugo čakati.

»Ata? Gda mo malo bole velki, nemo v šoulo ojd,« mali Peter že za klüko drži, venej je lejpo vrejme.

»Zakoj pa,« ga pita ata pa mama ranč tak.

»Zatou, ka sam ge tou tak pravvo. Ja, zatou!«

Mali Peter je že venej. Kopa po pejski, šké si naprajti svoje domanje mordje. Nut v pejskovo grabo vodou lejlve. Dosta vode njemi trbej, ka se naredi takšno malo mourdje. Brž skouči nut v künjo.

»Mama, sou mi trbej,« neje zavolo velki, ka bi sejnjo ta gor na stalaž.

»Zakoj pa?«

»Mama, ti nika ne pouniš. Vej je pa vsikšo mourdje soleno. Zatou,« mali Peter venej že svoje mourdje soleno dela.

Miki Roš

PAJDAŠIJA JE NAJLEPŠA STVAR NA SVEJTI

Že duže časa sam s svojimi pajdaši iz našoga društva penzionistov brodo, kak bi se lejko spajdašili z enin enakin društvom na drugon kraji

Vera Gašpar pa Milan Gaber z Listino o sodelovanju

štera je stalno za hejce bila, pa sam šou malo spitavat té mlade, ka zaj delajo v toj bouti, pa sam zvedo, ka je tou bila gospa Vera Gašpar in že s pr-

iz Rogašovec pa Gornjeseniška sekcija penzionistov pri Društvi porabski slovenski penzionistov pobratila in ka bi vküper delali na kakšnom programi.

Po guči sva zbrodila, ka bi tou lejko bilou na kulturno - jezikovnom in pa malo tuj na športnom tali. In tak je prišlo do toga, ka sva v nedelo, 22. februara 2015. leta na našom občnom zbouri pred 130 našimi člani, podpisala z gospov Verov »Listino o pobratenju in sodelovanju med Društvom upokoencev Rogašovci in Društvom upokoencev Gornji Senik«.

Vsi navzouči so bili veseli pa trnok radi, ka se je tou zgoudilo v vüpanji, ka mo tak dale delali, kak smo si med ma zgučali.

Milan Gaber

meje, štere pa več nega, vej smo pa zdaj vsi v Evropi. Tak sam se spoumno, ka je v bouti na Gorenjom Seniki ednouk delala ena fajna boutoškinja,

vim gučom sva si skoraj vse vü zgučala.

No, nikaj sva njala tü za sledi, in tak je vü prišlo, ka bi se lejko naše društvo penzionistov

Pismo iz Sobote

Kak je inda bilou, je gnes vcejlak ovak

Tou aj taprštejo samo tisti, ka prejk osemnajset lejt po svejti ojdijo! Mlajši od nji leko tou taprštejo samo, če so stariške kcu pri novinaj Porabje! Drugi aj pri padari pitajo za tou štenje ali pa pri svojom farmacevti!

Liblene moje, dragi moji, seks je nej šala gé. Nikak nej! Depa kak naš čas na tou našoj Zemlej tada le dé, se vse leko ovak obrne. Vse je leko vcejlak ovak, kak je inda bilou. Od toga nam najbole leko guči tao, ka vam škem vöovaditi. Na, ka vam škem v tom pismi napisati. Bila je una pa biu je un. Nin se najdeta, gledata eden drugoga. Pa kak tou leko vsikši vpamet vzeme, se eden drugomi trno vidita. Un začne njoj na velke dvorit.

»Čöj, lejpa ženska!? Kak bi bilou, če bi te pouzvo na večerdjo? Me razmejš? Tak bole v kmici, dvej vužganivi svejči, tam zar naraji muzika deje, na stoli v talejtraj pa najbole žmano gesti. Pa ti pa ge« možakar prede kak kakši maček.

»Nej, lejpi možakar, nikak nede šlau. Ge po šestoj vöri večer nika več ne gejm. Tak ka ... Kaj drugo

si zbrodi,« si ženska tadale dopisti dvorit.

»Ja, razmejm! Leko bi šla na kafej. Poznam edno lejpo kavarno. Tam vsefele kafeja leko dobiva. Tam rejsan ...« možakar nej zgotouvo.

»Oprosti, depa, ge kafeja ne pidjem. Po njem mi je lagvo gé,« ženska najbole za istino povej. Možakar brodi, kak aj nika takšnoga povej, ka ta nebesko lejpa ženska z njim ostane. Z njim ostane prejk cejle nouči. Brodi, dun si zbrodi.

»Vejn! Leko deva k meni moje kejppe, fotografije iz moji bole mladi lejt gledat. Vküper va je gledala, ge mo ti pa pripovejdo, kak je bilou pa ka vse se je godilo. Ja, tou vej trno dobro vöspadnoti,« go možakar že skur pela fkraj od stola.

»Ne vej, ne vej,« ga ženska dola stavi. »Vejš, tou se mi nikak ne vidi. Ti boš tiste svoje indašnje kejppe gleda pa boš vse bole grato ovakši. Škejm prajti, vse bole de te nekše fejle melanholija škela za šinjek stiskavati. Nej, tou nikak dobro vö ne spadne.«

Možakar več nej vej, ka aj si eške

vözbodi. Depa ta ženska se njemi rejsan vidi. Nika si dun mora vözbroditi. Pa si na muziko zbrodi. Na muziko skur vsikša ženska spadne.

»Ja, vej, ka va delela! Šla va k meni domou pa va muziko poslušala. Ja, tou! Vejš, ka vse ge doma mam za poslušati? Cejli mejsec leko muziko poslušava,« je možakar cejli srečen, ka si je tou zbrodo.

Depa ženski se tou tö ne vidi. Zaprav, una na vcejla nika drugo brodi. Tak njemi tou tö povej, kak samo ženska leko možkomi povej.

»Dragi moj, vsefele mi gučiš, ka bi ti škeu. Depa tou name rejsan ne miga. Vse, ka bi ge rada od tebe, je eden pošteni seks.«

Ja, tak je tou. Inda smo možki tak začnoli ženskam dvorit. Pomalek pa gvüšno. Depa gnes več nega časa za takšo delo. Gnes trbej direktno povedati, ka sto škej. Aj grun v emancipacijo tresne, Perün aj jo raznok včesne. Ali ge zdaj dem k svojoj ženi pa mo go pito, če deva muziko poslušat. Müva tou eške po indašnjon delava.

MIKI

